

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพฤติกรรมด้านทันตสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) ตำบลหัวทุ่ง อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 80 คน โดยรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive study) และจากการวิเคราะห์ข้อมูล แยกออกเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

- 5.1 สรุปผล
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ



5.1 สรุปผล

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน พบว่า นักเรียนเป็นเพศชายร้อยละ 28.8 เพศหญิงร้อยละ 71.2 ลำดับการเป็นบุตร นักเรียนทั้งหมดร้อยละ 100 เป็นบุตรลำดับที่ 1 จำนวนเงินที่ได้รับมาโรงเรียนต่อวัน นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละ 25 บาท ร้อยละ 37.5 รองลงมาได้รับเงินมาโรงเรียน 25 บาทต่อวัน ร้อยละ 22.5 การศึกษาสูงสุดของบิดา นักเรียนส่วนใหญ่มีบิดาจบการศึกษาสูงสุดคือระดับประถมศึกษา ร้อยละ 51.2 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 42.5 การศึกษาสูงสุดของมารดา นักเรียนส่วนใหญ่มีมารดาจบการศึกษาสูงสุดคือระดับประถมศึกษา ร้อยละ 51.2 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 32.5 อาชีพของบิดา นักเรียนส่วนใหญ่บิดามีอาชีพเกษตรกรกรรม (ทำไร่ ทำนา ทำสวน) ร้อยละ 51.2 รองลงมาคือรับจ้าง ร้อยละ 42.5 อาชีพของมารดา นักเรียนส่วนใหญ่มารดามีอาชีพเกษตรกรกรรม (ทำไร่ ทำนา ทำสวน) ร้อยละ 51.2 รองลงมาคือรับจ้าง ร้อยละ 42.5

ความรู้ด้านทันตสุขภาพ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ด้านทันตสุขภาพที่ถูกต้องมากที่สุดในเรื่องอาหารที่มีประโยชน์ต่อฟัน ประโยชน์ของการแปรงฟัน วิธีป้องกันโรคฟันผุที่ดีที่สุด ประโยชน์ของฟลูออไรด์ต่อฟัน ลักษณะของยาสีฟันที่ดี การแก้ไขเมื่อตรวจฟันด้วยตนเองแล้วพบว่า มีหินปูนรอบตัวฟัน ผลต่อฟันจากการใช้ฟันเปิดจุกขวดน้ำอัดลม และวิธีป้องกันโรคเหงือกอักเสบ ร้อยละ 100 ส่วนที่มีความรู้ที่ถูกต้องน้อยที่สุดคือ การตรวจฟันและสุขภาพช่องปากโดยหมอฟันต่อปี ประโยชน์ของการใช้ไหมขัดฟัน และการทำความสะอาดฟันด้วยวิธีอื่นนอกเหนือจากการแปรงฟัน ร้อยละ 0.0 และจากผลการศึกษาความรู้ด้านทันตสุขภาพ

พบว่า นักเรียนมีระดับคะแนนความรู้ด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ ร้อยละ 46.2 0.0 และ 53.8 ตามลำดับ

ทัศนคติด้านทันตสุขภาพของนักเรียน พบว่า ระดับทัศนคติด้านทันตสุขภาพของนักเรียนที่นักเรียนเห็นด้วยร้อยละ 100 มีจำนวนหลายข้อดังต่อไปนี้ คือ การแปรงฟันให้สะอาดสามารถป้องกันโรคฟันผุได้ ต้องแปรงฟันทุกครั้งหลังรับประทานอาหาร ฟันผุทำให้เกิดกลิ่นปาก การแปรงฟันหลังอาหารเป็นสิ่งจำเป็น การอมน้ำยาบ้วนปากควรอมให้นานอย่างน้อย 2 – 3 นาที เศษอาหารที่ติดอยู่ในซอกฟันเป็นสาเหตุทำให้ฟันผุ กินผัก ผลไม้เป็นประจำจะช่วยให้ฟันแข็งแรง ขนมหวานทุกชนิด ลูกอม ลูกกวาด เป็นสาเหตุทำให้เกิดฟันผุ อาการปวดฟันรักษาได้ด้วยการซั้อยาแก้ปวดใส่ลงในรูฟัน ก่อน การอมน้ำยาฟลูออไรด์ต้องแปรงฟันให้สะอาดก่อน บุคคลที่จะสามารถตรวจฟันได้ต้องเป็นหมอฟันหรือทันตบุคลากร ถ้าไม่ปวดฟัน ก็ไม่จำเป็นต้องไปพบหมอฟัน และมีเพียงข้อเดียวที่นักเรียนมีระดับทัศนคติต่ำคือ ฟันสวยถึงแม้จะไม่ถูกต้องให้หมอฟันตรวจ ปีละ 2 ครั้ง เช่นกัน ผลการศึกษาทัศนคติด้านทันตสุขภาพของนักเรียนในภาพรวม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติด้านทันตสุขภาพในระดับสูงร้อยละ 63.7 รองลงมาคือ ระดับปานกลางร้อยละ 36.3 และระดับต่ำร้อยละ 0.0

การปฏิบัติตัวด้านทันตสุขภาพของนักเรียน พบว่า ระดับการปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง โดยปฏิบัติทุกครั้งร้อยละ 100 คือ นักเรียนแปรงฟันทุกครั้งหลังรับประทานอาหาร นักเรียนใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ในการแปรงฟัน การแปรงฟันของนักเรียน ฟันบนปิดลง ฟันล่างปิดขึ้น ด้านบดเคี้ยวดูไปมา นักเรียนแปรงฟันหลังตื่นนอนตอนเช้า นักเรียนแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน ตามที่โรงเรียนจัดไว้ให้ หลังอาหารเช้านักเรียนไม่ต้องแปรงฟันเพราะตอนตื่นนอนได้แปรงแล้ว นักเรียนใช้เวลาในการแปรงฟันแต่ละครั้งประมาณ 3 – 5 นาที นักเรียนแปรงฟันหลังอาหารเย็น นักเรียนคิ่มนมจืด เป็นประจำ นักเรียนอมฟลูออไรด์ทุกครั้ง ที่ครูอนามัยจัดให้ และการปฏิบัติตัวด้านทันตสุขภาพอยู่ระดับต่ำที่สุดคือ นักเรียนไปหาหมอฟันเพื่อตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี ร้อยละ 0 (mean = 1.4, S.D. = 0.8) และการศึกษาการปฏิบัติตัวด้านทันตสุขภาพของนักเรียนในภาพรวม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติด้านทันตสุขภาพในระดับสูงร้อยละ 71.3รองลงมาคือ ระดับปานกลางร้อยละ 28.7 และระดับต่ำร้อยละ 0.0

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียนพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.737 และค่า p-value <0.001 เมื่อเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่าความรู้กับการปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.464 และค่า p-value <0.001 เมื่อเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่าทัศนคติกับการปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.302 และค่า p-value เท่ากับ 0.006 เมื่อเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่าความรู้กับทัศนคติในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 อภิปรายผล

ผลการศึกษาความรู้ด้านทันตสุขภาพ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 53.8 รองลงมา คือ ความรู้ด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 46.2 และความรู้ด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 0.0 และข้อคำถามที่ตอบถูกมากที่สุด คือ เรื่องอาหารที่มีประโยชน์ต่อฟัน ประโยชน์ของการแปรงฟัน วิธีป้องกันโรคฟันผุที่ดีที่สุด ประโยชน์ของฟลูออไรด์ต่อฟัน ลักษณะของยาสีฟันที่ดี การแก้ไขเมื่อตรวจฟันด้วยตนเองแล้วพบว่า มีหินปูนรอบตัวฟัน ผลต่อฟันจากการใช้ฟันเปิดจุกขวดน้ำอัดลมและวิธีป้องกันโรคเหงือกอักเสบ ร้อยละ 100 ส่วนที่มีความรู้ที่ถูกต้องน้อยที่สุดคือ การตรวจฟันและสุขภาพช่องปากโดยหมอฟันต่อปี ประโยชน์ของการใช้ไหมขัดฟัน และการทำความสะอาดฟันด้วยวิธีอื่นนอกเหนือจากการแปรงฟัน ร้อยละ 0.0 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ปกครองมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาและส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรจึงทำให้ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ดูแลด้านสุขภาพของบุตรหลานและขาดความรู้ในการดูแลทันตสุขภาพที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พรหมมน เกลือบมณี (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนวัดม่วงหวาน ตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับฟัน ร้อยละ 94.4

ผลการศึกษาทัศนคติด้านทันตสุขภาพของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติด้านทันตสุขภาพในระดับสูง ร้อยละ 63.7 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 36.3 ระดับทัศนคติด้านทันตสุขภาพของนักเรียนที่นักเรียนเห็นด้วย ร้อยละ 100 มีจำนวนหลายข้อดังต่อไปนี้ คือ การแปรงฟันให้สะอาดสามารถป้องกันโรคฟันผุได้ ต้องแปรงฟันทุกครั้งหลังรับประทานอาหาร

ฟันผุทำให้เกิดกลิ่นปาก การแปรงฟันหลังอาหารเป็นสิ่งจำเป็น การอมน้ำยาบ้วนปากควรอมให้นานอย่างน้อย 2 – 3 นาที เศษอาหารที่ติดอยู่ในซอกฟันเป็นสาเหตุทำให้ฟันผุ กินผัก ผลไม้เป็นประจำ จะช่วยให้ฟันแข็งแรง ขนมหวานทุกชนิด ลูกอม ลูกกวาด เป็นสาเหตุทำให้เกิดฟันผุ การแปรงฟันรักษาได้ด้วยการซื้อยาแก้ปวดใส่ลงในรูฟัน ก่อน การอมน้ำยาฟลูออไรด์ต้องแปรงฟันให้สะอาดก่อน บุคคลที่จะสามารถตรวจฟันได้ต้องเป็นหมอฟันหรือทันตบุคลากร ถ้าไม่ปวดฟันก็ไม่จำเป็นต้องไปพบหมอฟัน และมีเพียงข้อเดียวที่นักเรียนมีระดับทัศนคติต่ำคือ ฟันสวยถึงแม้จะไม่ผู้ก็ต้องให้หมอฟันตรวจ ปีละ 2 ครั้งเช่นกัน ร้อยละ 0.0 ซึ่งอาจเนื่องมาจากการมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องในเรื่องของการไปพบทันตบุคลากรนักเรียนอาจคิดว่ามีฟันสวยแล้วจึงไม่ต้องไปพบทันตบุคลากรก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธารทิพย์ ทองดี (2552) ได้ศึกษาได้ศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีนอนามัย ตำบลองค์พระ อำเภอคำชะอี จังหวัดสุพรรณบุรี ประชากรจำนวน 72 คน พบว่านักเรียนมีทัศนคติต่อการดูแลทันตสุขภาพระดับสูง ร้อยละ 72.2 รองลงมาทัศนคติระดับปานกลาง ร้อยละ 27.2 สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติ ยัมสงวน (2548) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการป้องกันโรคฟันผุ ในเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในเขตพื้นที่สถานีนอนามัยตำบลหนองพันจันทร์ กิ่งอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ประชากรที่ศึกษา จำนวน 53 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติอยู่ในระดับสูง รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ ผานิช รอไกรเพชร (2548) ได้ศึกษาความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตำบลสวนแดง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 85 คน พบว่านักเรียนมีทัศนคติอยู่ในระดับสูงร้อยละ 89.4 และทัศนคติระดับปานกลางร้อยละ 9.4 สอดคล้องกับการศึกษาของ พรหมมน เคลือบมณี (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนวัดม่วงหวาน ตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติอยู่ในระดับระดับสูง และสอดคล้องกับการศึกษาของ นุจรีย์ รักกล้า (2547) ได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหินกอง (พิบูลย์อนุสรณ์) ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับสูง

ผลการศึกษาการปฏิบัติตัวด้านทันตสุขภาพของนักเรียน พบว่า การปฏิบัติตัวด้านทันตสุขภาพของนักเรียนในภาพรวม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติด้านทันตสุขภาพในระดับสูงร้อยละ 71.3 รองลงมาคือ ระดับปานกลางร้อยละ 28.7 ระดับการปฏิบัติตัวในการดูแล

ทันตสุขภาพของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง โดยปฏิบัติทุกครั้งร้อยละ 100 คือ นักเรียนแปรงฟันทุกครั้งหลังรับประทานอาหาร นักเรียนใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ในการแปรงฟัน การแปรงฟันของนักเรียน ฟันบนปิดลง ฟันล่างปิดขึ้น ด้านบดเคี้ยวถูไปมา นักเรียนแปรงฟันหลังตื่นนอน ตอนเช้า นักเรียนแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน ตามที่โรงเรียนจัดไว้ให้ หลังอาหารเช้านักเรียนไม่ต้องแปรงฟันเพราะตอนตื่นนอนได้แปรงแล้ว นักเรียนใช้เวลาในการแปรงฟันแต่ละครั้งประมาณ 3 – 5 นาที นักเรียนแปรงฟันหลังอาหารเย็น นักเรียนคัมหมัจฉ เป็นประจำ นักเรียนอมฟลูออไรด์ทุกครั้งที่ครูอนามัยจัดให้ และการปฏิบัติตัวด้านทันตสุขภาพอยู่นะดับต่ำที่สุดคือนักเรียนไปหาหมอฟันเพื่อตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี ร้อยละ 0 (mean = 1.4, S.D. = 0.8) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนขาดความรู้ ทักษะที่ถูกต้องในการดูแลสุขภาพช่องปาก โดยเฉพาะการพบทันตบุคลากรเพื่อตรวจสุขภาพช่องปากและฟันจึงส่งผลให้เด็กไม่ไปพบทันตบุคลากรเพื่อตรวจสุขภาพช่องปากเป็นประจำทุกปี ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ นุจริย์ รักกล้า (2547) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการป้องกัน โรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหินกอง (พิบูลย์อนุสรณ์) ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการปฏิบัติด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ผาณิช รอไกรเพชร (2548) ได้ศึกษาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมดูแลสุขภาพของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตำบลสวนแดง อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ประชากรที่ศึกษา จำนวน 85 คน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 75.3 ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติ ยัมสงวน (2548) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการป้องกัน โรคฟันผุ ในเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในเขตพื้นที่สถานีอนามัยตำบลหนองพันจันทร์ กิ่งอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี จำนวน 53 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวนีย์ ภูสอน (2549) ได้ศึกษาพฤติกรรมดูแลสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 ตำบลหนองแขง อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท พบว่า ระดับการปฏิบัติของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 78.3 และ ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ธาติพิทย์ ทองดี (2552) ได้ศึกษาได้ศึกษาพฤติกรรมดูแลสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีอนามัยตำบลองค์พระ อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 72 คน พบว่า การปฏิบัติตัวในการดูแลสุขภาพของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 72.2

ผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.737 และค่า $p\text{-value} < 0.001$ เมื่อเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่าความรู้กับการปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ **ธารทิพย์ ทองดี (2552)** ได้ศึกษาได้ศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีนามัย ตำบลลองค์พระ อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 72 คน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านทันตสุขภาพกับการปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ **ไม่สอดคล้อง**กับการศึกษาของ **พรระยมน เกลือบมณี (2548)** ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนวัดม่วงหวาน ตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.464 และค่า $p\text{-value} < 0.001$ เมื่อเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่าทัศนคติกับการปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ **ธารทิพย์ ทองดี (2552)** ได้ศึกษาได้ศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีนามัย ตำบลลองค์พระ อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 72 คน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านทันตสุขภาพกับการปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ **ไม่สอดคล้อง**กับการศึกษาของ **พรระยมน เกลือบมณี (2548)** ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนวัดม่วงหวาน ตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.302 และค่า $p\text{-value}$ เท่ากับ 0.006 เมื่อเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่าความรู้กับทัศนคติในการดูแลทันตสุขภาพของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่ง **ไม่สอดคล้อง**กับการศึกษาของ **ธารทิพย์ ทองดี (2552)** ได้ศึกษาได้ศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพ

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีนอนามัย ตำบลองค์พระ อำเภอ
 ดำรง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 72 คน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านทัศนสุขภาพกับ
 ทักษะด้านทัศนสุขภาพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

5.3.1.1 การให้ทัศนศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นสิ่งที่มีประโยชน์
 แก่นักเรียนกลุ่มนี้มาก ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้จะได้รับความรู้ด้านทัศนสุขภาพที่ถูกต้อง ในอันที่จะส่งผล
 ให้เด็กนักเรียนมีทัศนคติและการปฏิบัติตัวด้านทัศนสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

5.3.1.2 กิจกรรมการส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียน ควรมีการใช้สื่อ
 ในการจัดการเรียนการสอน หรือในการรณรงค์ ควรมีเนื้อหาและภาพประกอบที่ดึงดูดความสนใจ
 ของนักเรียน นักเรียนจะได้สนใจและตระหนักถึงการส่งเสริมทัศนสุขภาพมากยิ่งขึ้น

5.3.1.3 การศึกษาปฏิบัติในการแปร่งพื้นที่ถูกวิธจากทัศนบุคลากร เป็นเรื่องที่สำคัญ
 อย่างยิ่งในการป้องกันการเกิดปัญหาด้านทัศนสุขภาพขึ้นในนักเรียนชั้นประถมศึกษา

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการวิจัยในกลุ่มผู้ประกอบการที่มีบุตรหลานที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้น
 ประถมศึกษา เพื่อเปรียบเทียบด้านความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตัวด้านทัศนสุขภาพ
 ว่า มีความแตกต่างกันหรือสอดคล้องกันกับเด็กนักเรียนหรือไม่ ซึ่งเมื่อทราบผลจะได้แนวทาง
 ในการส่งเสริมทัศนสุขภาพต่อไปในอนาคต

5.3.2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการร่วมกันแก้ไขปัญหา
 ทัศนสุขภาพในพื้นที่ต่อไป

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาด้านทัศนสุขภาพในกลุ่มเสี่ยงกลุ่มต่างๆ เพื่อหาแนวทาง
 ในการป้องกันการเกิดปัญหาทัศนสุขภาพต่อไป